

Paulus

Paulus brød ikke forbindelsen til sine jødiske rødder. Ny Testamente viser os, at han holdt fast i sin jødiske identitet og fortsat levede som jøde, efter at han var kommet til tro på Jesus som Messias.

10

3

Min fars flugt

Bent Blüdnikow, journalist på Berlingske og historiker, har netop udgivet en bog om sin fars flugt til Sverige i oktober 1943.

7

Brev fra Jerusalem

»Nu er timen til stilhed, til bøn og til tanker ...«

14

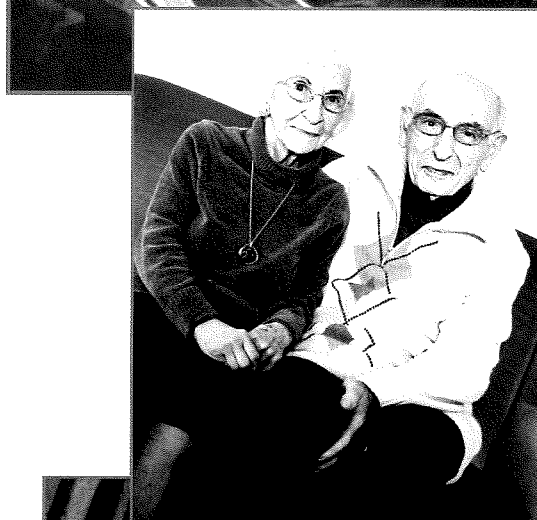
Yad Vashem

Igennem de sidste to tusind år har den kristne kirke desværre været med i front, når det gælder jødeforfølgelse. Læs interviewet med dr. Susanna Kokkonen fra Yad Vashem i Jerusalem.

18-21

Joffi-sider

Fire sider til unge fra unge i Ordet og Israel.

Forsidebillede:
Også kristne bør
beskæftige sig med
holocaust, siger dr.
Susanna Kokkonen
fra Yad Vashem. Læs
interviewet side 14.
(Foto: Søren Bladt)

På flugt i Snekkersten

AF BENT BLÜDNIKOW, JOURNALIST
PÅ BERLINGSKE OG HISTORIKER

I de dramatiske dage i oktober 1943 var danske jøder på flugt. Det blev heldigvis en af de lykkeligste historier i Europa, hvor hovedparten blev reddet.

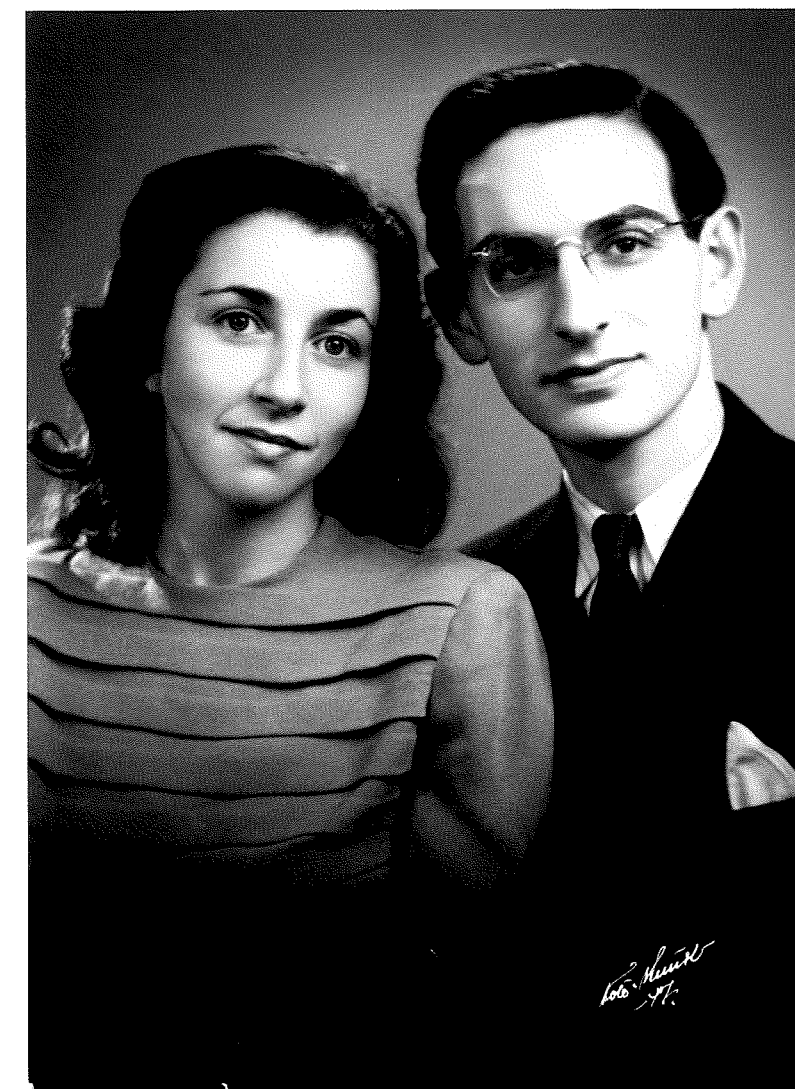
I Europa blev godt 65 procent af alle jøder myrdet. I Danmark døde godt 100 under flugten, og andre 480 blev fanget og sendt til kz-lejren Theresienstadt. Men en spontan folkelig indsats gjorde, at hovedparten af jøderne i Danmark blev reddet.

Nazisternes jødeaktion fandt sted i dagene den 1.-2. oktober 1943, men min far var ikke kommet af sted, og selv om han undgik at blive taget ved selve jødeaktionen, var der stor fare også i dagene efter.

Den 7. oktober 1943 befandt min far sig i Snekkersten sammen med en mængde andre jøder.

Jeg har beskrevet hans flugtberetning i min netop udkomne bog »Min fars flugt«. Han lever såmænd i bedste velgående endnu, og min bog baserer sig på samtaler med ham og to andre overlevende fra den tragiske bådture, Sonja Bandmann (født Sandler) og Fanny Poulsen (født Fischermann).

Min far var sammen med sin kammerat Leopold Recht kommet til Snekkersten station med toget. Det var den normale måde at komme op til Nordsjælland, og heldigvis greb nazisterne ikke ind mod de jødiske flygtninge, der ellers var meget let genkendelige. Sonja havde fået farvet sit hår for at

Benjamin Blüdnikow overlevede den dramatiske flugt til Sverige og blev i 1947 gift med Henny. (Privat foto stillet til rådighed af Bent Blüdnikow)

virke mindre jødisk, men det gjorde nu ikke sagen bedre, fortæller hun i dag, for hun var ganske let genkendelig som jøde.

Området omkring Snekkersten myldrede med jøder, og en række flygtningehjælpere havde travlt med

at finde steder, hvor de kunne skjules. I sin erindringsbog fra 1945 »Sådan narrede vi Gestapo« fortæller lægen Jørgen Gersfelt, hvordan han og andre hjalp jødiske flygtninge. Han fortæller også om min far og de flygtninge, som min far snart

Bent Blüdnikows forældre fotograferet af en kanonfotograf på Strøget få dage før flugten. Bemærk de noget sammenbidte ansigter. (Privat foto stillet til rådighed af Bent Blüdnikow)

Benjamin Blüdnikow i Sverige i færd med at læse den dansksprogede flygtningeavis »Danskeren«. (Privat foto stillet til rådighed af Bent Blüdnikow)

endte i båd sammen med.

Fra Snekkersten station gik turen til en lade, men der kunne flygtningene ikke blive, fordi man frygtede, Gestapo ville komme.

Min far og andre flygtninge blev derpå ledsaget af en ung hjælper til et privat hjem lidt nord for Skotterup. Her kom lægen Jørgen Gersfelt og gav en lille pige blandt flygtningene en beroligende indsprøjtning. Også en anden af flygt-

ningene, Leopold Fischermann, havde brug for lægetilsyn, fordi han var sprunget ud fra anden sal i København for at undgå Gestapo og derved havde brækket et par

ribben.

Fra dette private hjem kunne de se lysene i Sverige, der lyste som frihedens fakler. Nu blev min far og de andre flygtninge ført ned til robåden.

Flygtningene begyndte at ro. Men snart tog båden vand ind og var ved at synke. De fik vendt båden om og fik placeret en kvinde, Dora Recht, oppe i den med hendes lille etårige pige i armene. Der lå de i vandet i 90 minutter, og min far var ved at drukne.

I 1944 skrev han en dagbog med tilbageblik på flugten, og han gav der en scene fra vandet:

»Man begyndte at blive træt og hæs, og en gang imellem skyllede vandet over både mund, næse og øjne på en. Sonja sagde: 'Flyd på maven, så er det lettere at holde fast'. Jeg sagde: 'Det kan jeg ikke, benene flyder hver gang ind under båden'. Hun: 'Jo, du kan godt, prøv

Henny og Benjamin Blüdnikow fotograferet i 2013, hvor deres søn Bent Blüdnikow udgav bogen »Min fars flugt« om begivenhederne for 70 år siden. (Privat foto stillet til rådighed af Bent Blüdnikow)

Næsten alle arresterede danske jøder blev ført til kz-lejren Theresienstadt, der ligesom andre kz-lejre havde den groteske indskrift »Arbejde gør fri«. (Foto: Mikael Andersen)

bare'. Jeg: 'Jeg har prøvet. Jeg kan ikke'.«

Tre af flygtningene druknede på havet. Leopold Fischermann og hans søn Adolf samt den tysk-jødiske flygtning Bruno Schmitz. Bruno var undsluppet fra Gilleleje kirke-loft for nu blot at drukne. Besættelsestidens mest tragiske skæbne.

I sidste øjeblik kom et dansk skib forbi. Men kaptajnen ville ikke sejle dem til Sverige og sejlede i stedet ind til Helsingør havn. Derfra blev de ført til hospitalet. Men den frygtede gestapochef i Helsingør, Hans Juhl, havde fået information om deres tilstedeværelse og sendte en gruppe gestapofolk af sted for at fange dem. I sidste øjeblik før Gestapo dukkede op, blev flygtningene ført ud gennem en bagdør af frihedskæmpere. Det var på et hængende hår.

De blev nu ført tilbage til det private hjem og overnattede der, og næste dag blev de skjult i skralde-

biler. Det var højst risikabelt. Det vrimlede med nazister i området, og tyskerne kunne let have opdaget dem. Men aktionen lykkedes, og de blev kørt til Hornbæk, hvorfra de kom med en fiskerkutter over til Sverige.

Min far så, hvordan en af de andre flygtninge på båden kastede sin giftampul i vandet, for nu var friheden nær, og selvmord derfor unødvendigt.

Men selv om friheden og sikkerheden var vundet, så var traumerne ikke sådan at fordrive.

Fanny måtte leve med, at hendes bror og far druknede. Hendes mor og fire andre søskende var taget af Gestapo og sendt til kz-lejren Theresienstadt. Fanny fortæller, at da hun efter krigen måtte fortælle den hjemvendte mor, at Leopold og Adolf var druknet, var det det værste øjeblik i hendes liv.

Sonja og hendes bror lovede hinanden, at de aldrig ville tale om flugten for ikke at gøre deres forældre ulykkelige. Men både Fanny, Sonja og min far har brudt tavseden og fortæller i min bog »Min fars flugt« om de dramatiske dage i Snekkersten-området. ☆

Bent Blüdnikow:

Min fars flugt

Berlingske Media Forlag 2013
257 sider, 249,95 kr.

Der er skrevet en del i anledning af 70-året for de danske jøders flugt til Sverige. Den dansk-jødiske journalist og historiker, Bent Blüdnikow, skriver i denne bog om begivenhederne ud fra et jødisk perspektiv. Og det er der kommet en læseværdig og gribende beretning ud af.

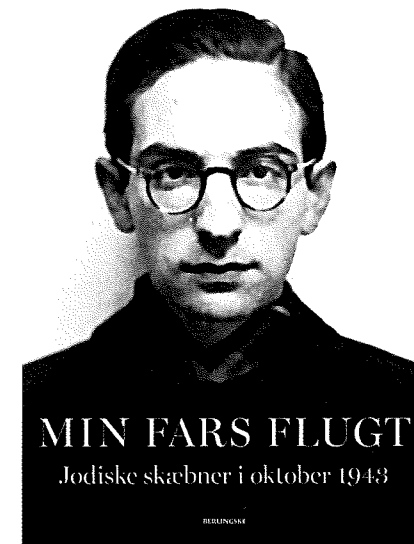
Han tager sit udgangspunkt i den jødiske indvandring fra Rusland i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet. Her er spændende historisk viden om de jødiske familier og deres liv i København. Læseren får indsigt i deres arbejdsliv og deres (forskellige) politiske holdninger – herunder også deres forskellige og usikre holdninger til den voksende nazisme i Tyskland. Endvidere beskrives den fremvoksende nazisme og dermed antisemitisme i den danske befolkning med de følger, det fik for danske jøder og for den danske politiske balancegang mellem at samarbejde med nazi-Tyskland og værne om dansk uafhængighed.

Her er spændende oplysninger, som nok vil være ukendte for mange læsere. Alt sammen stof, som er med til at perspektivere det hovedemne, som udtrykkes i bogens titel, nemlig forfatterens fars flugt til Sverige.

Fortællingens omdrejningspunkt er familiens og nære bekendtes historie. Forfatterens kildemateriale er, udover en omfattende litteratur, faderens, Benjamins, dagbog og en del interviews. Anvendelsen af stoffet giver læseren en oplevelse af nærhed.

Herudover graver forfatteren dybt i vanskelige spørgsmål, der ikke er noget entydigt svar på. Hvordan skal man vurdere samarbejdspolitikken? Hvorfor var de ledende nazister interesseret i at lække oplysning om den kommende jødeaktion? Hvorfor

BENT BLÜDNIKOW

MIN FARS FLUGT

Jødiske skæbner i oktober 1943

slap disse tyske topfolk så billigt i opgøret efter krigen? Endvidere bliver der for eksempel plads til at fortælle om den danske brigade (som faderen blev en del af), ligesom forfatteren forholder sig til rygterne om kong Christian X's mulige udsagn om at bære jødestjerne.

Kort sagt: Bogen er spændende, givende og letlæst!

Samuel Roswall

Bogen kan bestilles hos Ordet og Israel.